

Science meets Creativity

Wetenschappelijk onderzoek kan belangrijke elementen leveren voor verbetering van de stimulerende werking van verzamelpanelen. Op 10 april 2014 werden tijdens de conferentie Science meets Creativity op Strijp S in Eindhoven de meest actuele onderzoeken en succesvolle cases uit de praktijk gepresenteerd. Hier gingen onderzoekers en ondernemers met elkaar in gesprek over de centrale vraag 'wat hebben wetenschap en creatieve verzamelpanelen aan elkaar?'.

Presentatie Pawan Bhansing

Cultures of innovation in the Creative Industries

Pawan Bhansing onderzoekt waarom creatieve ondernemers ervoor kiezen om zich te vestigen binnen een broedplaats. Deze dag presenteerde hij zijn eerste bevindingen op basis van interviews met ondernemers. Waar wetenschappelijk literatuur zich vooral richt op de transactiekosten en samenwerking binnen creatieve clusters, worden andere factoren duidelijk aan de hand van gesprekken met de ondernemers. Naast een gunstige huurprijs, gaven zij aan veel waarde te hechten aan de grote mate van vrijheid binnen clusters. Verder behalen zij veel inspiratie uit de fysieke architectuur van en de aanwezige sfeer binnen het pand. Ook raken ondernemers gemotiveerd door de passie voor het werk van zowel de aanwezige collega's als de locatiemanager. Als laatste draagt een broedplaats een bepaalde reputatie en legitimiteit met zich mee, waar ondernemers van kunnen profiteren. Pawan concludeert dat al deze factoren bijdragen aan de totstandkoming en marktacceptatie van een innovatief product of service.

Presentatie Joris Ebbers

Netwerken in creatieve broedplaatsen

Joris Ebbers presenteerde deze dag de resultaten van twee kwantitatieve studies. De eerste studie richtte zich op het effect van individueel netwerkgedrag op het verlenen en ontvangen van betaalde opdrachten aan en van huurders binnen de broedplaats. De tweede (nog niet afgeronde) studie onderzoekt het effect van gelijksoortigheid op het uitwisselen van betaalde opdrachten en onbetaald advies tussen huurders binnen de broedplaats. Deze studies leveren een aantal belangrijke conclusies. Individuen die netwerken besteden meer opdrachten uit. Het netwerkgedrag van een individu is dus van invloed op het aantal uitbesteedde opdrachten. Daarnaast ontvangen kunstenaars minder opdrachten dan personen werkzaam binnen de andere creatieve sectoren. Oudere ondernemingen blijken minder opdracht uit te besteden, en opdrachten blijken vooral uitgewisseld en uitbesteed te worden tussen verdiepingen en 'cohorten' (gelijksoortige ondernemers). Ten slotte bleek advies vooral uitgewisseld te worden tussen ondernemingen met dezelfde positie in dezelfde waardeketen. Om interne samenwerking te bevorderen zouden volgens Joris Ebbers broedplaatsen vooral tijdelijke contracten moeten aanbieden met verplichte doorstroming en uitstroming.

Presentatie Maarten Hendriks

Founded by All: Coöperatieve incubator voor design en techniek

Maarten Hendriks vertelde over *Founded by All*, een in 2013 opgerichte coöperatie voor creatieve ondernemers gevestigd op de Strijp S in Eindhoven. Zelfstandige ondernemers werken hier samen of zelfstandig aan projecten op het gebied van design en techniek. Het centrale doel van de coöperatie is volgens Maarten het creëren en in stand houden van een incubatieomgeving waarbinnen jong creatief talent zich kan ontwikkelen als ondernemer. De ledenraad is binnen deze coöperatie het hoogste orgaan. Maar naast de leden(raad) spelen het bestuur en de *founding partners* ook een belangrijke rol. De founding partners blijven betrokken bij de coöperatie om zo

het gedachtegoed van de incubator in stand te houden. Samen met de ledenraad en het bestuur vormen zij dan ook de benoemingscommissie. De taak van *Founded by All* omschrijft hij als het vinden van de balans tussen het creëren van een gunstig werkklimaat en het leveren van projecten. Het werkklimaat moet optimaal zijn, maar *Founded by All* moet geen projectbureau worden. Het belangrijkste van een coöperatie is dat deze gedragen wordt door de leden, en daardoor minder afhankelijk is van individueel leiderschap.

Vera de Jong

Creatieve broedplaatsen: succesfactoren voor het managen van de 'zachte infrastructuur'.

Volgens Vera de Jong is het stimuleren van sociale en economische verbindingen tussen ondernemers van groot belang voor het succes van een creatieve broedplaats. De resultaten van haar onderzoek onder drie creatieve broedplaatsen in Amsterdam toonden aan dat er een beperkte aanwezigheid van sociale en economische verbindingen tussen de gevestigde creatieve bedrijven was en dat er ook maar weinig 'zachte infrastructuur factoren', zoals diversiteit, identiteit en regionale inbedding van kracht waren. Zij ziet hierin kansen voor de ontwikkeling van de 'ideale' broedplaats. Volgens Vera zijn er vijf kritische factoren van belang voor de organisatie van de 'zachte infrastructuur'. Ten eerste moet diversiteit gebalanceerd worden door een vorm van selectie toe te passen. Ondanks deze diversiteit moet er wel een gedeelde identiteit ontstaan. Daarnaast benadrukt zij het belang van de aanwezigheid van (online en offline) ontmoetingsplekken, een kennisinfrastructuur en presentatiemogelijkheden. Het succesvol managen van deze 'zachte infrastructuur' kan volgens haar door een optimale relatie tussen de 'harde' en 'zachte' factoren te realiseren, waarnaast ook een innovatief verdienmodel ontwikkeld moet worden. Hierbij moet zowel rekening gehouden worden met de organisatie van zowel 'harde' als 'zachte' factoren.

Discussievragen

Wat is de impact en wat is het economische effect van creatieve verzamelpanden?

Om de impact van een broedplaats te meten, moet eerst gekeken worden naar de ontstaansreden. Deze ontstaansreden ontwikkelt zich met de tijd tot een bestaansreden waarbij de impact op verschillende niveaus gemeten moet worden. Deze verschillende niveaus kunnen zich afspelen op economisch vlak maar ook op bijvoorbeeld het vlak van gebiedsontwikkeling (urban lifestyle). Creatieven kunnen en worden dan ook goed ingezet als middel om andere doelen te bereiken. Hun investeringen maken locaties (zoals Strijp S) aantrekkelijk om te wonen.

Hoe zijn creativiteit en exploitatie te verenigen in creatieve verzamelpanden?

Het blijft lastig om investeerders zoals banken ervan te overtuigen dat creatieve doelen belangrijk zijn voor het succesvol exploiteren van een creatieve broedplaats. Men blijft gefocust op kengetallen en kan moeilijk begrijpen waarom investeringen ten behoeve van creativiteit essentieel zijn voor het verhuuren van werkruimtes. Broedplaatsen die onderdeel zijn van een woningbouwcoöperatie kunnen momenteel enkel op korte termijn denken en ontwikkelen. Het is nog onduidelijk of de overheid in de toekomst het ontwikkelen van een creatieve broedplaats zal zien als taak van een woningbouwcoöperatie. Het verenigen van creativiteit en exploitatie wordt makkelijker als de ontwikkelaar op lange termijn mag denken.

Wat zijn effectieve manieren om innovatie en samenwerking aan te jagen in verzamelpanden?

Het aanjagen van innovatie en samenwerking is afhankelijk van veel verschillende factoren. Er zijn een aantal wijzen waarop beheerders en managers van broedplaatsen hieraan kunnen bijdragen. Ten eerste kan een gemeenschappelijke identiteit van de broedplaats neergezet worden. Deze gemeenschappelijke identiteit kan door de huurders ingezet worden om (innovatieve) samenwerking aan te gaan. Ten tweede wordt samenwerking gestimuleerd door grenzen tussen werkruimten te verminderen en openheid en interactie te creëren. Ten derde kan via selectie aan

de poort gezorgd worden dat er complementaire huurders gehuisvest worden. De beheerder kan hierbij door huurders met elkaar in contact te brengen product vernieuwing van de creatieve ondernemingen stimuleren. Een gedifferentieerd verdienmodel kan de financiële ruimte geven om als een *community manager* in te spelen op de behoeften van de huurders. Ten slotte kan besloten worden om huurders vrij te laten in hun huisvesting en organisatie in de broedplaats. Hierdoor wordt een collectieve verantwoordelijkheid ontwikkeld die *bottom-up* initiatieven kan aanwakkeren.